

Total No. of Printed Pages—8

3 SEM TDC HRM 1 (G) (N/O)

2 0 1 6

(November)

COMMERCE

(General)

Course : 301

(Human Resource Management)

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

(New Course)

Full Marks : 80

Pass Marks : 24

Time : 3 hours

1. তলত দিয়া প্রশ্নসমূহৰ উত্তৰ নিৰ্দেশানুযায়ী লিখা :

Answer the following questions as directed :

(a) মানবসম্পদ পৰিচালনা এক ধাৰাবাহিক প্ৰক্ৰিয়া।

1

(শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা)

Human Resource Management is a continuous process.

(Write True or False)

(b) 'পদাৱনতি' হৈছে কৰ্মচাৰী সংগ্ৰহৰ এক উৎস।

1

(শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা)

'Demotion' is a source of recruitment.

(Write True or False)

- (c) দুটা অনাবিত্তীয় উদ্দীপকৰ উদাহৰণ দিয়া। 2
Give two examples of non-financial incentives.
- (d) প্ৰশিক্ষণৰ দুটা সুবিধা উল্লেখ কৰা। 2
Mention two advantages of training.
- (e) 'সমন্বয়সাধন' আৰু 'সহযোগিতা'ৰ মাজত কোনো পাৰ্থক্য নাই। (শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা) 1
There is no difference between 'coordination' and 'cooperation'.
(Write True or False)
- (f) মানবসম্পদ উন্নয়ন পৰিচালকৰ এটা কাৰ্য উল্লেখ কৰা। 1
Mention one function of HRD manager.

2. তলত দিয়া যি কোনো চাৰিটাৰ চমু টোকা লিখা : $4 \times 4 = 16$

Write short notes on any *four* of the following :

- (a) মানবসম্পদ পৰিকল্পনাৰ উদ্দেশ্যসমূহ
Objectives of Human Resource Planning
- (b) কৰ্ম সমৃদ্ধকৰণ
Job enrichment
- (c) প্ৰাৰম্ভিক প্ৰশিক্ষণ / Inductive training
- (d) বিজ্ঞানসন্মত কৰ্মচাৰী বাছনি
Scientific selection
- (e) ক্ষতিপূৰণ পৰিচালনা
Compensation management
- (f) উদ্দীপক / Incentives

3. (a) মানৱসম্পদ পৰিচালনাৰ প্ৰকৃতি আৰু পৰিধি আলোচনা
কৰা। 7+7=14

Discuss the nature and scope of Human Resource Management.

অথবা / Or

- (b) এটা বৃহৎ ঔদ্যোগিক সংগঠন পৰিচালনাত মানৱসম্পদ
পৰিচালনা কাৰ্যৰ তাৎপৰ্য বৰ্ণনা কৰা। 14

Describe the significance of human resource management functions in the management of a large industrial organization.

4. (a) মানৱসম্পদ পৰিকল্পনা বুলিলে কি বুজা? বৃহৎ কোম্পানী
এটাৰ পৰিচালনাত মানৱসম্পদ পৰিকল্পনা কাৰ্যৰ গুৰুত্ব
আলোচনা কৰা। 4+10=14

What do you mean by Human Resource Planning? Discuss the importance of human resource planning functions in the management of a large company.

অথবা / Or

- (b) কৰ্ম বিশ্লেষণ কি? মানৱসম্পদ পৰিচালনাত ইয়াৰ তাৎপৰ্য
মূল্যাঙ্কন কৰা। 4+10=14

What is job analysis? Evaluate its significance in human resource management.

5. (a) 'কর্মচাৰী সংগ্ৰহ' আৰু 'কর্মচাৰী বাছনি'ৰ অৰ্থ ব্যাখ্যা কৰা। কর্মচাৰী সংগ্ৰহ আৰু কর্মচাৰী বাছনিৰ মাজত পাৰ্থক্য দেখুওৱা। 2+2+10=14

Explain the meaning of 'recruitment' and 'selection'. Distinguish between recruitment and selection.

অথবা / Or

- (b) কর্মচাৰী সংগ্ৰহৰ বিভিন্ন উৎসসমূহৰ সমালোচনামূলক আলোচনা কৰা। 14

Critically discuss the various sources of recruitment.

6. (a) প্রশিক্ষণ কাৰ্যক্ৰম এটাৰ বিভিন্ন পৰ্যায়সমূহ বিতংভাৱে বৰ্ণনা কৰা। 14

Describe in detail the various stages of a training programme.

অথবা / Or

- (b) 'কাৰ্যবাহী উন্নয়ন' মানে কি বুজা? কাৰ্যবাহী উন্নয়নৰ কাৰণে সাধাৰণতে ব্যৱহৃত বিভিন্ন পদ্ধতিসমূহ কি কি? ব্যাখ্যা কৰা। 4+10=14

What do you mean by 'executive development'? What are the different methods which are generally used for executive development? Explain.

(Old Course)

Full Marks : 80

Pass Marks : 32

Time : 3 hours

1. তলত দিয়া প্রশ্নসমূহৰ উত্তৰ নিৰ্দেশানুযায়ী লিখা :

Answer the following questions as directed :

(a) মানবসম্পদ পৰিচালনা আৰু বিষয়া-কৰ্মী পৰিচালনাৰ মাজত থকা দুটা পাৰ্থক্য উল্লেখ কৰা।

2

Mention two points of distinction between Human Resource Management (HRM) and Personnel Management.

(b) বিষয়া-কৰ্মী পৰিচালকৰ দুটা কাৰ্য লিখা।

2

Write down two functions of personnel manager.

(c) কৰ্মচাৰী সংগ্ৰহ হৈছে নিযুক্তিৰ বাবে যোগ্য প্ৰাৰ্থীক উৎসাহিত কৰা এক প্ৰক্ৰিয়া।

1

(শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা)

Recruitment is the process of stimulating capable applicants for employment.

(Write True or False)

(d) কৰ্তৃত্ব প্ৰদান কৰিব পাৰি, কিন্তু _____ প্ৰদান কৰিব নোৱাৰি।

(খালি ঠাই পূৰণ কৰা)

1

Authority can be delegated, but _____ cannot be delegated.

(Fill in the blank)

(e) CEO-ৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপটো লিখা। 1

Write the full form of CEO.

(f) মানবসম্পদ পৰিকল্পনা প্ৰস্তুতকৰণৰ এটা সমস্যা উল্লেখ কৰা। 1

Mention one of the problems of formulating Human Resource Planning.

2. তলৰ যি কোনো চাৰিটাৰ চমু টোকা লিখা : 4×4=16

Write short notes on any *four* of the following :

(a) HRM-ৰ পৰিধি

Scope of HRM

(b) কৰ্ম মূল্যাংকন

Job evaluation

(c) বিজ্ঞানসন্মত কৰ্মচাৰী বাছনিৰ আৱশ্যকতা

Need for scientific selection

(d) কেৰিয়াৰ উন্নয়ন

Career development

(e) দক্ষ শ্ৰমিক

Competent employees

(f) প্ৰণোদন

Motivation

3. (a) মানৱসম্পদ পৰিচালনাৰ কাৰ্যাৱলী আলোচনা কৰা। 11

Discuss the functions of Human Resource Management (HRM).

অথবা / Or

(b) ভাৰতবৰ্ষত মানৱসম্পদ পৰিচালনাৰ বিকাশৰ বিষয়ে চমুকৈ আলোচনা কৰা।

Discuss in brief the development of Human Resource Management in India.

4. (a) মানৱসম্পদ পৰিকল্পনা বুলিলে কি বুজা? ইয়াৰ তাৎপৰ্য ব্যাখ্যা কৰা। 4+7=11

What do you mean by Human Resource Planning? Explain its significance.

অথবা / Or

(b) 'কৰ্ম বিশ্লেষণ' মানে কি বুজা? কৰ্ম বিশ্লেষণ প্ৰস্তুতিৰ প্ৰক্ৰিয়া ব্যাখ্যা কৰা। 4+7=11

What is meant by 'job analysis'? Explain the process of preparing job analysis.

5. (a) কৰ্মচাৰী সংগ্ৰহৰ আভ্যন্তৰীণ উৎসসমূহ বৰ্ণনা কৰা। 11

Describe the internal sources of recruitment.

অথবা / Or

(b). 'কৰ্মচাৰী সংগ্ৰহ' মানে কি বুজা? 'কৰ্মচাৰী সংগ্ৰহ' আৰু 'কৰ্মচাৰী বাছনিৰ' মাজত থকা পাৰ্থক্যসমূহ লিখা। 4+7=11

What do you mean by 'recruitment'? Distinguish between 'recruitment' and 'selection'

6. (a) প্রশিক্ষণৰ সংজ্ঞা দিয়া। এটা ঔদ্যোগিক সংগঠনত
প্রশিক্ষণৰ প্ৰয়োজন বৰ্ণনা কৰা। 4+7=11

Define training. Describe the importance
of training in an industrial organization.

অথবা / Or

- (b) 'কাৰ্যবাহী উন্নয়ন' কি? ইয়াৰ তাৎপৰ্য ব্যাখ্যা কৰা। 4+7=11

What is 'executive development'?
Explain its significance.

7. (a) 'ক্ষতিপূৰণ পৰিচালনা' বুলিলে কি বুজা? ভাৰতবৰ্ষৰ
নিচিনা এখন উন্নয়নশীল দেশৰ কাৰণে ইয়াৰ গুৰুত্ব
আলোচনা কৰা। 4+8=12

What do you mean by 'compensation
management'? Discuss its importance in
a developing country like India.

অথবা / Or

- (b) এটা বৃহৎ সংগঠনত থকা কৰ্মচাৰীসকলৰ বাবে 'স্বাস্থ্য
আৰু নিৰাপত্তা ব্যৱস্থা'ৰ ওপৰত এটা ব্যাখ্যামূলক টোকা
লিখা। 12

Write an explanatory note on 'Health and
Safety Measures' for employees of a large
organization.